

вуючи природний характер дії законів об'єктивного світу, він тим самим розкриває безпідставність спроб дати їм реліг. витлумачення, формує науково-обгрунтоване розв'язання проблем життя людини. М.к.р. має практичну зорієнтованість щодо релігії і відзначається войовничістю. Це зумовлене тим, що вона не є байдужою, згідно з повчаннями її теоретиків, до тієї несвідомості і темноти, яку формує у свідомості віруючих релігія. Але цю войовничість М.к.р. виражає не в формі боротьби проти віруючих, ображання їх почуттів, обмеженні соціальних і політ. прав, а в нищівній критиці релігії, боротьбі за звільнення свідомості людини від обтяження її реліг. передсудами, у сприянні такій перебудові життя людини, при якій існування релігії для неї стає просто неможливим і непотрібним. Проте зазначимо, що реалізація основних засад М.к.р. призводила до порушення в кол. Радянському Союзі, ін. соціалістичних країнах принципів свободи совісті, прав людини. Вона була далекою від толерантності, світоглядного плюралізму. Заідеологізованість концепції негативно позначилася на її наук. обгрунтованості. **КА**

Марновірство (досл. — *хибне, помилкове вірування у що-небудь*) — впевненість в тому, що всі процеси і явища довкілля є проявом дії якихось надприродних сил. Священнослужителі кожної релігії розглядають побутові вірування як М. Більше того, кожна конфесія розглядає ін. також як певного роду М. Проте М. — це не лише віра в знахарство, прикмети, гадання, сновидіння і т.ін., що, по суті, є залишком первісних реліг. вірувань. Оскільки М. з неодмінністю передбачає віру в надприродні зв'язки або в надприродну сутність реальних предметів, воно, в дійсності, є складовою частиною всіх релігій. М. є найбільш вірогідний шлях сходження особи до релігійності. **КА**

Мароніти — своєрідна «східн.» течія у католицизмі. Виникли в Сирії у 7 ст. як монофеліт. секта, яка дістала назву від імені монаха І.Марона. У 1182 встановили контакти з Римом, а в 16 ст. визнали верховенство Папи. Визначаю-

чи катол. догмати, М. зберігають обрядову та організаційну самобутність (сирійськ. богослужб. мова, заперечення целібату священників, синод єпископів на чолі з «патріархом Антіохії та усього Сходу»). Центр сучас. М. — Ліван, де вони є впливовою етноконфес. та політ. групою. Крім Близького Сходу М.-емігранти мешкають у Півд. Європі та на амер. континенті, де підпорядковані місц. катол. єпископам. **ІС**

Мартиролог (від грецьк. *martiros* — *мученик*, *logos* — *слово*) — списки мучеників, сформованих календарно за датами їх смерті на весь церк. рік; збірники оповідей про мучеників, що постраждали за віру. Найдавніший М. датується 4 ст. З часом М. стали включатися до складу місяцесловів, що містили відомості й про інших святих. **КВ**

Маслосвяття, соборування — одне з христ. таїнств, що здійснюється сімома священниками, а за відсутності такої кількості — й одним, над тяжко хворою людиною з читанням певних молитов і помазанням освяченим маслом (єлеєм) лоба, шік, губ, грудей і рук. Згідно з правосл. вівченням М. зцілює людину від тілесних і душевних хвороб і одночасно є засобом відпущення нерозкаяних гріхів. Рим.-катол. церква заперечує лікувальну роль цього таїнства і вбачає в ньому лише заспокійливе напучування помираючого. **СВ**

Масниця — аграрно-магіч. свято давніх слов'ян, приурочене до зустрічі весни. Відзначається на тижні, який передє передпасхальному посту. Дні М. мали традиц. назви: понеділок — зустріч, вівторок — загравання, середа — ласощі, четвер — гуляння, п'ятниця — тещина вечірка, субота — вдовищині посиденьки, неділя — проводи. Обряди М., орієнтовані на «сприяння» приходу весни, «посилення» Сонця (поїдання круглих, що символізують Сонце, млинців, запаловання колеса та ін.), забезпечення достатку, доброго врожаю, приплоду домашніх тварин. Обряди останнього дня пов'язані з культом предків і спрямовані на одержання їх допомоги в господарстві. У різних слов. народів і в різних